

KVADRATI

KERAMIKA
SPLETNA PRODAJA KERAMIKE
IN KOPALNIŠKE OPREME
Online
www.keramika-online.si

SELTRON
VARČNO OGREVANJE

Vzdrževanje nadstreškov

Nadstreški danes marsikje nadomeščajo garaže. Kako trajni so in koliko dela bomo imeli z vzdrževanjem, je odvisno predvsem od konstrukcije in kritine.

Panelne ograje

V trendu so takšne izvedbe, ki nekaj skrijejo, nekaj pa odkrijejo, še vedno pa varujejo nas in naše premoženje.

Zeleni prsti v maju

Od začetka petega meseca lahko sejete prav vse zelenjadnice. Na plan bodo namreč pokukale, ko bo nevarnost nizkih temperatur že povsem mimo.

Nakup klimatske naprave

Pred obiskom trgovcev se opremite z raznolikimi vprašanji in naj ne bo pomembna le cena. Morebiti bo zdaj dražja različica na dolg rok cenejša.

FOTO: JASNA MARIN

ZELENI PRSTI V MAJU

Vesela novica za ljubitelje vrtov je, da lahko na zelenjavne gredice od začetka maja sejete prav vse zelenjadnice, ker bodo pokukale na plan, ko bo nevarnost nizkih temperatur že povsem mimo.

■ JASNA MARIN

Na vrt lahko v začetku meseca sejete zelje, cvetačo, grah, brokoli, radič, korenček, rdečo peso, grede zapolnite še z redkvico in špinačo. Slednjo vedno posadite na rob grede, da jo boste lažje obirali. S sajenjem visokega fižola ne hitite. V osrednji Sloveniji, na Štajerskem in v Prekmurju ga sadite v drugem tednu maja. Leča je manj toplotno občutljiva in jo sejte v istem terminu kot visoki fižol. Čičerika je toplotno bolj zahtevna, zato jo sejte vsaj en teden za visokim fižolom in lečo.

V maju lahko sejete radič, predvsem tržaški solatnik. Druge radiče in endivijo

posejete v juniju, saj majske setve rade hitro pobegnejo v cvet. Solato iz sadik sadite v rednih tedenskih presledkih, in to toliko, kot je boste pojedli v enem mesecu. Med samostojno gredico solate, ki jo sadite na razdaljo 40 krat 30 centimetrov, lahko sadite rukolo, redkvico in vrtno krešo, naštevata **Davor Špehar** in **Primož Brezovec** iz Zelenega sveta.

Tudi kumare, bučke, fižol in sladko koruzo lahko sejete neposredno na grede, če pa ste sadike prej vzgojili na okenskih policah, s presajanjem počakajte toliko, da se temperature ustalijo in da noči ne

bodo hladne. "Paradižnik, kumare, papriko, jajčevce in druge plodovke sadite v vrt, ko je za daljše obdobje napovedana dnevna temperatura okrog 20 stopinj Celzija. Nikar plodovk ne sadite v obdobju, ko se nočne temperature spustijo pod 10 stopinj Celzija. V primeru slane se namreč lahko zgodi, da bo treba vse saditi še enkrat," poudarjata Špehar in Brezovec. Sogovornika svetujeta, da v vmesni prostor med plodovke spomladi posadite solato, poleti pa motovilec ali špinačo. "Ob robove priporočamo sajenje bazilike. Ob paradižnik lahko sadite tudi čičeriko, ob kumarice na opori pa baziliko in solato."

- [1] Ta mesec se lahko lotite zasajanja zimzelenih rastlin, cvetočih trajnic in najrazličnejših grmovnic. Vse ob presajanju potrebujejo temeljito zalivanje.
- [2] Maja se lahko lotite redčenja gosto zasejanih rastlin, zlasti čebulčka, rdeče pese in korenčka. Tako bodo rastlinice imele več prostora, da se odebelijo.
- [3] Paprika Tenor spada med babure. Uporabite jo lahko tudi za polnjenje - bodisi s klasičnim polnilom za polnjeno papriko bodisi s sirom - in jo potem popečete v pečici.
- [4] Stebelca limonske trave lahko narežete in potresete po solati. Primerna so tudi za azijske jedi, za k ribam in morskim sadežem. Eterična olja te rastline dodajajo v mila in parfume.
- [5] Pehtran zraste do 60 centimetrov visoko. Uspeval bo na vrtu pa tudi v posodi. V vsakem primeru potrebuje svetlo, vendar zavetno rastišče.

FOTO: JASNA MARIN

[2]

FOTO: VRTKO

[3]

FOTO: VRTKO

[4]

FOTO: VRTKO

[5]

Sorte, ki pritegnejo

Če želite na vrtu poleg železnega repertoarja tudi kakšne posebnosti, se spleča v vrtnarjih povprašati po novostih in nenavadnih sortah. **Sonja Glavač**, agronomka iz podjetja Vrtko (Floraexpress), med posebnostmi priporoča naslednje rastline:

- **Kumara Tasty Green** je solatna kumara temno zelene barve. Do 30 centimetrov dolgi plodovi so lahko prebavljivi in brez grenčin. Rastline so bujne, odporne proti pepelovki in dajejo obilen pridelek. Sadite jih lahko na prosto ali v rastlinjake.
- **Paradižnik Tomaccio** ali sladke rozine je sorta, primerna za sajenje v posode ali neposredno na vrt. "V višino doseže do 2,5 metra. Za boljšo rodnost odstranite stranske poganjke. Temno rdeči plodovi dozorijo zgodaj, posamezen plod tehtja približno 15 gramov. Na posamezni rastlini lahko v sezoni dozori od pet do osem kilogramov plodov. Okus je intenzivno sladek. Ljubitelji paradižnika ga uporabljajo kot sladek prigrizek ali kot gurmansko sestavino za omake, solate in druge jedi. Visoka vsebnost sladkorjev se s sušenjem še poveča. Najboljši so sušeni

na zraku. Posušene plodove shranite v stekleni posodi ali vrečki pri sobni temperaturi. Lahko jih tudi vložite v oljčno olje," razkrije Glavačeva.

- **Paprika Lipari** - to papriko odlikujeta robustna rast in izjemna rodnost. Plodovi so podolgovati, dosežejo tudi 25 centimetrov in so ukrivljeni kot rog, so zelo kakovostni, okusni in sladki. Barva pri tej sorti se spremeni iz zelene v rdečo.
- **Paprika Tenor** - sicer vam na vrtu ne bo prepevala, lahko pa bo vas spodbudila k petju, ko bo polna plodov. "Tenor je odporna sorta babure. Plodovi so veliki in izredno dobrega okusa. Zreli so obarvani živo rume-no in lepo popestrijo poletne jedi," povedo pri Vrtku.
- **Paradižnik Chocoprevia** - rastline so zelo zdrave in močne ter odpornejše proti plesnim. Plodovi so zelo okusni in vsestransko uporabni. Paradižnik na vrtu potrebuje veliko sonca in bogata, rodovitna tla. V času tvorbe in razvoja plodov mu zagotovite obilo kalcija. Tega je veliko v pripravkih iz alg, s katerimi enkrat tedensko poskropite rastline.

Dve imenitni zelišči

Spomladi se lahko lotite tudi zasajanja novih zelišč, z lističi katerih boste popestrili okuse jedi in jih uporabili tudi v ljudskem zdravilstvu. Predstavljamo vam rastlini, od katerih je ena modernejša, druga pa povezana s slovensko tradicijo.

- **Limonska trava** (*Cymbopogon citratus*) je tropska rastlina, ki raste v gostih šopih in ima prijeten vonj in okus po limoni. Uspeva v vlažni in dobro odcedni zemlji na zelo sončni legi. "Liste je najbolje rezati sproti, saj suha izgubi aromo. Uživanje stebelc limonske trave naj bi pomagalo pri prebavnih motnjah, izboljševalo koncentracijo ter delovalo poživljalno na organizem. Čaj se uporablja tudi proti kašlju, povišani temperaturi in za zniževanje krvnega tlaka. Limonsko travo ali njeno eterično olje lahko uporabite še za odganjanje komarjev," poudarja Sonja Glavač.
- **Pehtran** (*Artemisia dracuncululus*) je posebnost v slovenski kulinariki, značilno aromo daje pehtranovi potici, štrukljem in narastkom. "Pehtran je trajnica grmičaste rasti. Cveti julija in avgusta, vendar v naših podnebnih razmerah ne naredi semena.

PELARGONIUM FOR EUROPE

[6]

FOTO: HARRISSEEDS

[7]

FOTO: VRTKO/FLOREXPRESS

[8]

FOTO: VRTKO/FLOREXPRESS

[9]

FOTO: ZELENI SVET

[10]

Vrtnine in zelišča v visokih gredah

Visoke grede negujte kot velike posode in jih v maju redno zalivajte. "Glede sajenja v visoke grede ni ovir. Sejete in sadite lahko skoraj vse vrtnine, si z visokimi gredami polepšate teraso, balkon in vrt. Na visokih gredah so priljubljene predvsem hitro rastoče vrtnine, čeprav lahko nanje sadite tudi paradižnik in druge plodovke. Pri tem pazite, da jih ne posadite preveč na gosto," poudarjata Davor Špehar in Primož Brezovec iz Zelenega sveta.

FOTO: JASNA MARIN

- [6] Balkonske rastline zmeraj izbirajte glede na rastišče. Na južno in zahodno stran, kjer je veliko sonca, sadite rastline, kot so pelargonija, mezembriant, skevola, spreminjalka, lotus, osteospermum. Za polsenco pa so primerne fuksije, begonije in vodenke.
- [7] Kumara Tasty Green da bogat pridelok, plodovi pa so lahko prebavljivi in predvsem brez grenčic.
- [8] Sadike paradižnika Chocoprevia naj bi bile močne in zelo odporne proti plesnim.
- [9] Paradižniku Tomaccio lahko poleti odtrgate cel grozd plodov in ga obesite na sončno mesto ali pa ga sušite v ventilacijski pečici pri 80 °C približno 2,5 do 3 ure.
- [10] Solat ni treba saditi na samostojno gredo, temveč jih lahko sadite med druge vrtnine. Pri tem ohranite primerno medvrstno razdaljo.

Zeleni dogodki

Botanični vrt Univerze v Mariboru, Pivola pri Hočah

• 12. maja od 9. do 17. ure:
Majski sejem rastlin

• 24. maja ob 11. uri: Dan parkov, otvoritev filatelistične razstave Slovenske divjerastoče orhideje

• 30. maja ob 17. uri: Pripravki za krepitev rastlin, predavanje

Botanični vrt Univerze v Ljubljani, lžanska cesta

• 4. maja od 9. do 17. ure:
Boljši sejem rastlin

• 20. maja od 10. do 18. ure:
Dan čebel v botaničnem vrtu

• 22. maja ob 17. uri: Strokovno vodstvo ob dnevu biotske pestrosti: Slovenija – botanično zanimiva dežela

• 23. maja ob 18. uri: predavanje Prof. dr. Fran Jesenko in tritikala

Prijata ji svetlo, zavetno rastišče in dobra odcedna tla, bogata s hranili. Pehtran je primeren tudi za gojenje v loncih ali koritih. Listi vsebujejo veliko joda, mineralnih snovi ter vitaminov A in C. Pehtran lajša prebavo, pospešuje izločanje žolča, učinkuje protivnetno, rahlo odvaja vodo in preganja gliste ter pospeši zaostalo menstruacijo. Poparek iz svežih listov je za urejanje prebave in kot splošno krepčilo. Tudi pehtranovo vino pomaga odpravljati težave s prebavo in vzbuja tek," še razkrije sogovornica iz Vrtna.

Jagodičje

Pod liste in cvetove jagode položite zastirko iz slame, da bodo plodovi ostali čisti. Najbolj cvetoče sadike označite s ploščicami, da jih boste kasneje uporabili kot matičnjake za razmnoževanje.

Na lanskih poganjkih malin bodo letos pognali listi in stranski poganjki, na katerih bodo zrasli plodovi. Mladi poganjki, ki ženejo iz tal, bodo rodili naslednje leto. Če imate posajene močno raščave sorte malin, lahko precej mladih poganjkov porežete tik pri tleh, kajti kmalu bodo pognali novi, ki bodo prihodnje leto bogato rodili. Pri malini in robidi je lahko problematična sušica, ki jo najlaže preprečite, če rastlini sadimo na suho rastišče. Druga rešitev je, da izberete za vrt dvakrat rodne maline in jih spomladi pokosite pri tleh. Nove rozge, ki bodo pognale iz tal ter obrodile avgusta in v začetku septembra, bodo potem zdrave, saj se sušica pojavi le na olesenelih dvoletnih rozgah.

Okrasni vrt

Balkonske rastline, ki ponekod že krasijo domove, naj bodo prve dni po presaditvi na zavetni legi, ob hiši, da jih ne bi posmodilo sonce. Ko se utrdijo, jih postavite na okna in balkone.

Poznate to rastlino?

Yacon (*Smallanthus sonchifolius*) ali zemeljsko jabolko je sorodnik sončnice in zraste do dva metra visoko, izvira pa iz Južne Amerike. "Sadite ga istočasno kot paradižnik, saj je občutljiv za nizke temperature. Namenite mu rahla, zračna in dobro odcedna tla. Pri zalivanju uporabite postano mlačno vodo," poudarja Sonja Glavač iz Vrtna. "Gojimo ga predvsem zaradi gomoljev, ki so po okusu podobni jabolku s priokusom zelene ali korenja, kar je narekovalo uporabo imena zemeljsko jabolko. Vsebuje veliko antioksidantov, vlaknin, inulina in le malo kalorij. Primeren je tudi za prehrano tistih, ki pazijo na težo ali imajo sladkorno bolezen. Gomolji se pobirajo takrat, ko se listje posuši, uporabni so surovi, sušeni, ocvrti ali kuhani."

Cvetovi yacona so podobni majhnim sončnicam. Velike zelene liste lahko skuhate kot špinačo ali jih prelijete z vrelo vodo in precedite, da dobite čaj.

FOTO: ROBERT BALEN

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Maja tudi na grede in grobove sadimo poletne cvetlice in trajnice. Prav tako je zdaj primeren čas za zasajanje zimzelenih iglavcev in najrazličnejših vzpenjavk, ki jih je treba po presaditvi temeljito zaliti. Pri zasajanju vzpenjavk naj bo koreninska gruda v enaki višini kot tla okoli nje ali zgolj kakšen centimeter globlje. Močnejše poganjke sprva privežite, mlade poganjke pa sproti napeljujte na letvice, saj se najlaže usmerjajo, dokler so še mehki in neoleseneli.

Drugačno pravilo pri zasajanju velja za srobot, ki ga je treba saditi približno deset centimetrov globlje, kot je rasel v lončku. Srobotu je treba zagotoviti posebne razmere: nadzemni del mora biti na soncu, korenine pa v senci. Zato korenine sadite na senčno stran kakšnega nizkega zidu ali pa talni del rastišča zasenčite z nizkimi grmički, pokrivnimi trajnicami ali zastirko. Zemlja za srobot naj bo rodovitna in vlažna, vendar voda ne sme zastajati na rastišču. ■

Velika pomladna akcija balkonskih rastlin!

VRTKO

Vrtni center in cvetličarna Ljubljana
Vodnikova 100, Ljubljana
tel.: 01/515 64 52

Vrtni center Kalce
Cesta v Kalce 30G, Kalce pri Logatcu
tel.: 01/750 94 67

Vrtni center in cvetličarna Maribor
Koroška cesta 171, Maribor
tel.: 059/136 070